

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕЛЕКТРОХІМІЯ

ЕЛЕКТРОПРОВІДНІСТЬ РОЗЧИНІВ

1. Питома електрична провідність
2. Молярна електрична провідність
3. Швидкості руху іонів та числа переносу
4. Кондуктометрія

Електрохімія вивчає

Хімічна форма енергії

взаємоперетворення

Електрична форма енергії

**предмет
електрохімії**

— електродні процеси

Виділяють:

термодинаміку

електродних процесів (рівновага електрод—розчин)

кінетику електродних процесів

(закони перебігу процесів у часі)

ПИТОМА ЕЛЕКТРИЧНА ПРОВІДНІСТЬ

Розчини електролітів $\rightarrow$ електричний струм переноситься іонами $\rightarrow$ провідники II роду

Електропровідність – це здатність речовин проводити електричний струм під впливом зовнішнього електричного струму.

$$L = \frac{1}{R} \quad [L] = \frac{1}{\text{Ом}} = \text{См}(\text{сіменс})$$

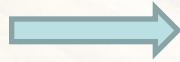
(1816-1892)

Ернест Вернер фон Сіменс

Одиниця названа на честь німецького інженера, винахідника, науковця, промисловця, засновника фірми **Siemens**

κ (каппа) = $1/\rho$ - величина, обернена питомому опору - питома електрична провідність.

$$\kappa = L \frac{l}{S}$$

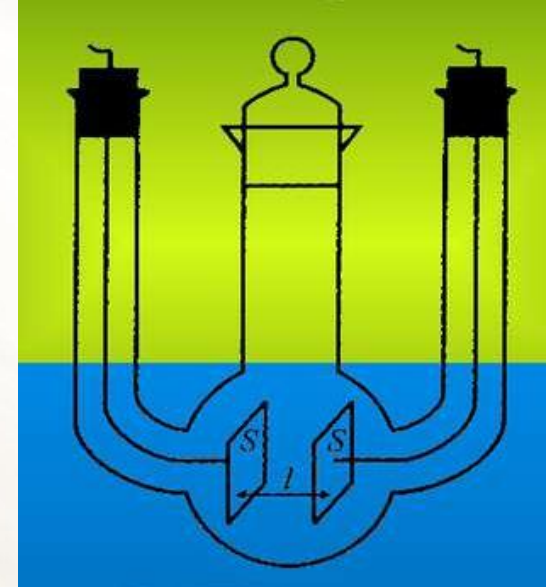

$$\frac{1}{S}$$

- стала комірки

Питома електрична провідність —

це електрична провідність об'єму розчину, що міститься між двома електродами площею 1 м^2 і розташованими на відстані 1 м , тобто електрична провідність 1 м^3 розчину.

При накладанні зовнішнього електричного поля іони в залежності від знаку пересуваються в напрямку одного з електродів.

Швидкість пересування іонів - *абсолютні швидкості* (v_+ ; v_-).

Абсолютні швидкості, виражені в одиницях електропровідності, називаються **рухливостями** іонів:

$$U_+ = F \cdot v_+$$

$$U_- = F \cdot v_-$$

$F=96500$ Кл – **стала Фарадея**

На величину κ впливають:

- * природа розчиненої речовини (сила електроліту)
- * концентрація розчину електроліту
- * природа розчинника
- * температура

$$\kappa = (u^+ + u^-) \cdot F \cdot C \cdot a$$

Електропровідність розчинів прямо пропорційна концентрації іонів, їх рухливостям, площині електродів та зворотно пропорційна відстані між електродами.

$$L = k \frac{S}{l} (C_K \cdot \nu_+ + C_a \cdot \nu_-)$$

Сильні електроліти

розчини

Розбавлені

Концентровані

повністю дисоційовані

електростатичні сили
взаємодії не впливають
на швидкість руху іонів

електропровідність
зростає майже
прямо пропорційно
концентрації розчину.

міжйонна взаємодія

зменшується швидкість
руху іонів

електрична провідність
падає.

Слабкі електроліти

розчини

розбавлені

електрична
провідність дещо
підвищується із
збільшенням
концентрації

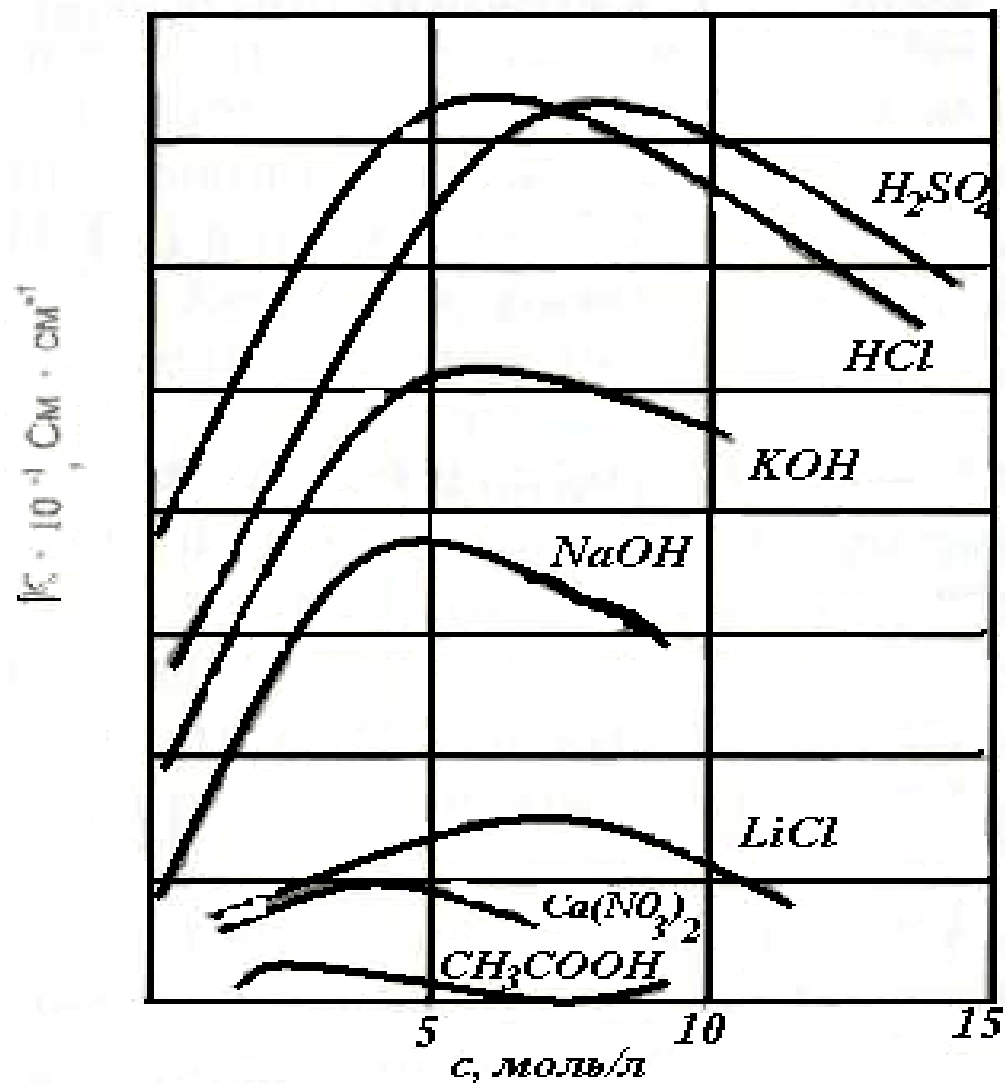
концентровані

зменшується
ступень дисоціації

зростання K
уповільнюється

при малих ступенях
дисоціації питома
електропровідність
може залишатись сталою
або зменшуватись.

Залежність питомої електропровідності деяких електролітів від концентрації

МОЛЯРНА ЕЛЕКТРИЧНА ПРОВІДНІСТЬ

Молярна електрична провідність — це провідність об'єму розчину V , в якому є 1 моль речовини і який міститься між електродами, розташованими на відстані 1 м.

Молярна електрична провідність дорівнює питомій провідності 1 м^3 розчину (k), помноженій на об'єм V , що називається розведенням: $\lambda = k V$

Розведення — величина, обернена C_M

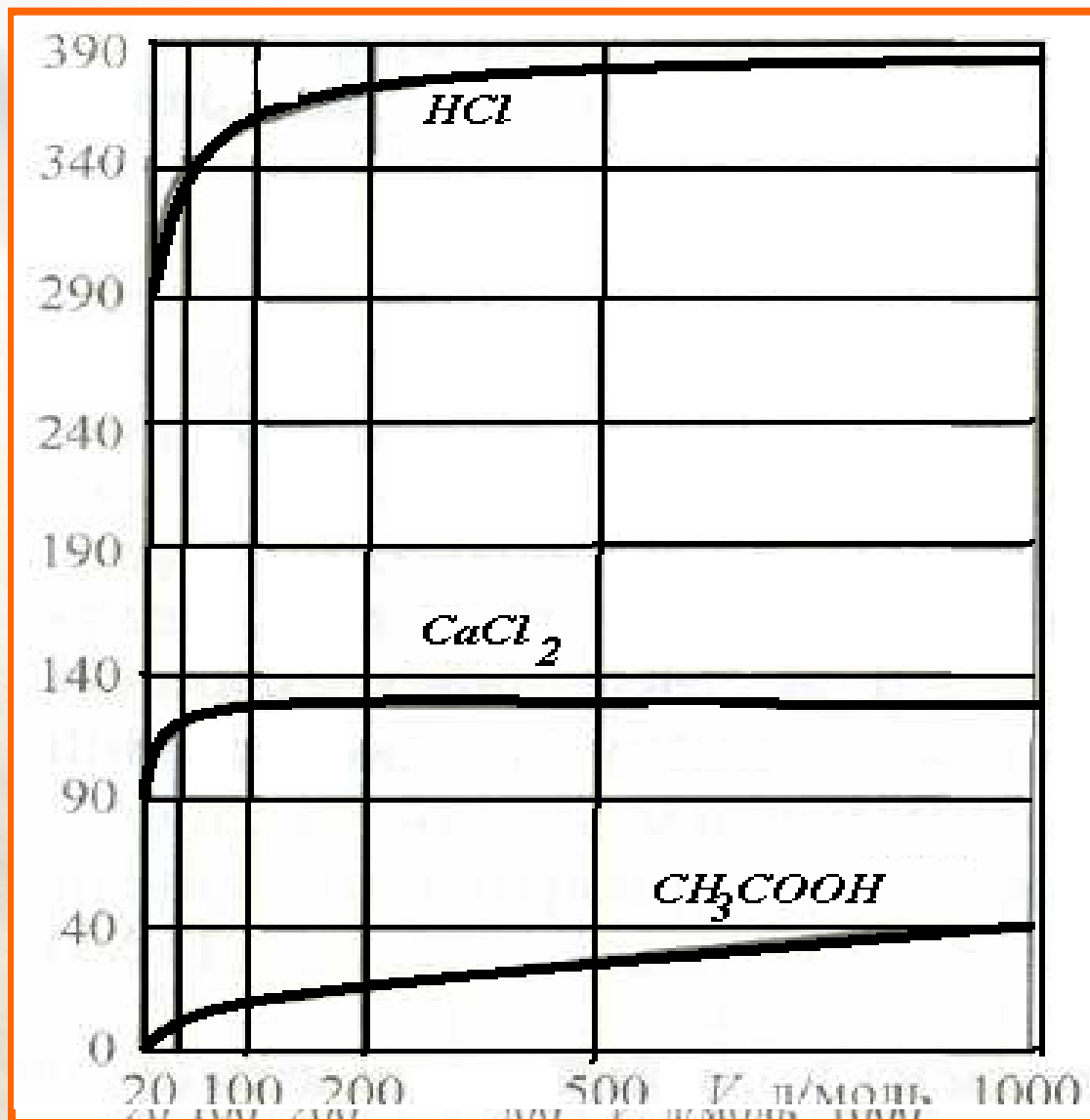
$$V = \frac{1}{C}$$

$$\lambda = \frac{k}{C}$$

$$[\lambda] = \frac{C_M \cdot \text{м}^2}{\text{моль}}$$

$$\lambda = (u_+ + u_-) F \alpha$$

**Залежність
молярної
електричної
провідності
від розведення
для сильного
і слабкого
електролітів**

λ сильного електроліту збільшується з розведенням і досягає граничного значення, яке називається **молярною електричною провідністю при нескінченному розведенні λ_{∞}** .

λ слабкого електроліту повільно зростає із розведенням.

λ_{∞} визначається розрахунковим шляхом.

$u_i \cdot F = \lambda_i$ - *іонна електрична провідність*

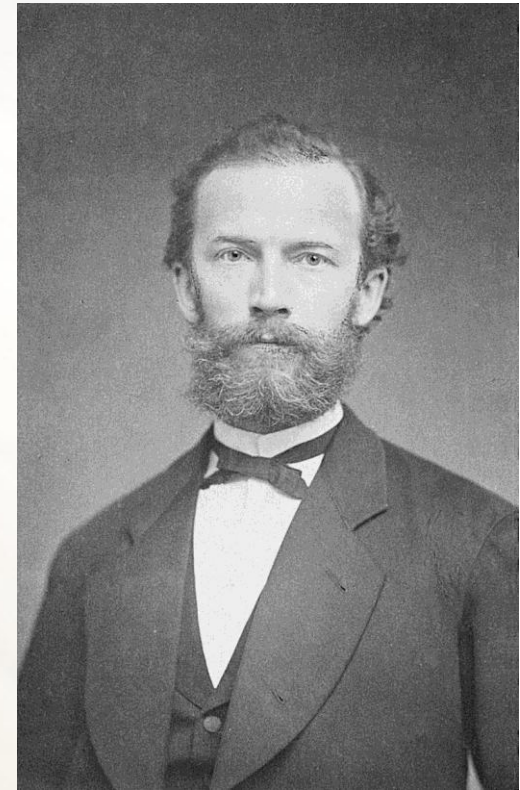
Закон Кольрауша (1879)

Молярна електрична провідність електроліту при нескінченному розведенні дорівнює сумі іонних електричних провідностей при нескінченному розведенні.

$$\lambda_{\infty} = \lambda_{\infty}^{+} + \lambda_{\infty}^{-}$$

**Фрідріх Вільгельм Георг Кольрауш
(1840-1910)**

німецький фізик і фізико-хімік, дослідник в області фізико-хімії електролітів та електропровідності

3. ШВИДКОСТІ РУХУ ІОНІВ І ЧИСЛА ПЕРЕНОСУ

Відношення кількості електрики, яка перенесена іонами даного виду до загальної кількості електрики, що пройшла через електроліт, називається **числом переносу іона:**

$$t^+ = \frac{Q^+}{\Sigma Q}$$

$$t^- = \frac{Q^-}{\Sigma Q}$$

Для розчину електроліту

$$t^+ = \frac{u^+}{u^+ + u^-}$$

$$t^- = \frac{u^-}{u^+ + u^-}$$

$$\lambda_{\infty}^+ = \lambda_{\infty} \cdot t^+$$

$$\lambda_{\infty}^- = \lambda_{\infty} \cdot t^-$$

5. КОНДУКТОМЕТРІЯ

Метод фізико-хімічного дослідження, оснований на вимірюванні електричної провідності розчинів, називається *кондуктометрією*

Дозволяє визначати:

а) ступінь дисоціації та константу дисоціації

$$K = \frac{\alpha^2 C}{1 - \alpha} = \frac{\lambda^2 C}{\lambda_{\infty} (\lambda_{\infty} - \lambda)}$$

б) розчинність важкорозчинного електроліту.

$$c = \frac{\kappa - \kappa_{\text{H}_2\text{O}}}{\lambda_{\infty}^{+} + \lambda_{\infty}^{-}}$$

в) концентрацію розчину сильного електроліту.

(методом градуювального графіку)

Кондуктометричне титрування

Точку еквівалентності знаходять за зміною електричної провідності розчину.

Метод використовують для аналізу багатьох лікарських речовин:

фенобарбіталу,

сульфадимезину,

кофеїну, амідопіріну,

саліцилату натрію, дибазолу,

папаверину гідрохлориду ...

